

HOOFDSTUK XIX

De Last van Egypte

Vers 1.

1. Ziet, de HEERE rijdt op eene snelle wolk, en Hij zal in Egypte komen; en de afgoden van Egypte zullen bewogen worden van zijn aangezicht, en het hart der Egyptenaren zal smelten in het binnenste van hen.

Dit hoofdstuk bevat eene Godsspraak tegen Egypte. Benevens Kanaän is er geen land, dat zoo dikwijls in de Schrift voorkomt als Egypte. Dit is deels te danken aan het feit, dat Israël er over vier eeuwen gewoond heeft en eindelijk er uit geleid is met een sterke hand, deels daar aan, dat Egypte in de Schrift symbool is van de wereldmacht in het algemeen en van het diensthuis der zonde, waaruit Gods volk uitgeleid moet worden, in het bijzonder. In het eerste vers ligt de sleutel van dezen last van Egypte. Op verhevene wijze ziet de Godsmann Jehova naderen ten gerichte tegen Egypte. Hij komt daar aanrijden op een lichten wolkenwagen. De wolken zijn in de Schrift meermalen beelden van het gericht. Met name het rijden op eene wolk wijst in die richting, want Jehova-Jezus voer op ten hemel met eene wolk en zal ook op de wolken des hemels wederkomen. Tweeërlei onmiddelijk gevolg zal de komst des Heeren hebben op Egypte: (a) Hare afgoden zullen bewogen worden. Geen enkel volk op aarde was in de dagen van Jesaja aan zulk bijgeloof en zulke vuile afgoderij ten prooi als Egypte. Apen, katten, kikvorschen, krokodillen, hagedissen, het werd alles door hen vereerd. Welnu, als de afgoden Jehova zien naderen ten gerichte beven ze en stuiven ze voor Zijn aangezicht weg van schrik, (b) Het tweede gevolg zal zijn dat den Egyptenaren het hart versmelt van angst. De Schrift geeft ons tal van beschrijvingen in de Profeten en in de Openbaring van den ontzettenden angst, welke de toekomst des Heeren ten gerichte teweeg zal brengen bij de goddeloozen, die Hem versmaad hebben, en de Egyptenaren zullen hierop geen uitzondering maken.

Burgeroorlog in Egypte

VERS 2

2. Want Ik zal de Egyptenaren tegen de Egyptenaren verwarren, dat zij zullen strijden een iegelijk tegen zijnen broeder, en een iegelijk tegen zijnen naaste, stad tegen stad, koninkrijk tegen koninkrijk.

Als vrucht van het gericht des Heeren wordt verder gewezen op een binnenlandschen oorlog. Wanneer God een volk wil verderven, dan staan Hem daartoe allerlei middelen ten dienste en een middel is de zelfvernielende broederkrijg, gelijk we die bijv. heden ten dage in Ierland aanschouwen en gelijk wij het ook gedurig nog van Rusland kunnen vernemen. Het is een vreeselijke toestand wanneer broeder tegen broeder, vriend tegen vriend, stad tegen stad en koninkrijk tegen koninkrijk komt te

staan, zoolang totdat zij tezamen bezwijken. Zoo nu zou het in Egypte gaan. Alle dingen bestaan tezamen in Hem en buiten Hem is geene ware eenheid.

De Wijsheid der Raadslieden zal Vergaan

VERS 3

3. En de geest der Egyptnaren zal uitgeledigd worden in het binnenste van hen, en hunnen raad zal Ik verslinden; dan zullen zij hunne afgoden vragen, en de bezweerders, en de waarzeggers, en de duivelskunstenaars.

De Egyptenaren stonden bekend als een zeer wijs volk. Wanneer de wereldmachten in de knel geraken, dan gaan zij naar de wereldwijzen. Daniëls Profetie levert ons daarvan de treffendste voorbeelden. De volken gaan tegenwoordig ook in hunne radeloosheid naar hunne wijze uitvinders, werktuigkundigen en scheikundigen of het hun nog niet gelukken moge om door een enkele uitvinding of stikgas den vijand in een slag te verpletteren. Zoo zal men ook in dagen van benauwdheid in Egypte naar de wijzen zijn gegaan, doch tevergeefs. Hun wijsheid en beleid was uitgeput. En helpt geene wijsheid dan zoekt men zijn godsdienst en zijne goden.

Overheersching van Harde Meesters

VERS 4

4. En Ik zal de Egyptenaars besluiten in de hand van harde heeren, en een strenge koning zal over hen heerschen, spreekt de Heere, HEERE der heirscharen.

Volgens Dr. Urquhart en andere deskundigen is dit woord in de wenteling der eeuwen letterlijk vervuld. Egypte moet altoos zeer harde heeren gehad hebben. Van het tweede deel van dit vers kan echter niet naar waarheid gezegd worden, dat het al de eeuwen door eene stipte vervulling gehad heeft. Aan tal van Egyptische en andere koningen heeft men willen denken bij dezen strengen koning. Het is met het oog op het begin en het eind van dit hoofdstuk misschien het veiligst om hier te willen denken aan den koning van het hersteld Romeinsche Rijk, den kleinen hoorn van Daniël 7 of aan Gog, den koning van het Noorden.

Stilstand van alle Nijverheid

VERZEN 5 TOT 10

5. En zij zullen de wateren uit de zee doen vergaan, en de rivier zal verzippen en verdroogen.

6. Zij zullen ook de rivieren verre teruggedrijven, zij zullen ze uithoozen, en de gedamde stroomen opdroogen; het riet en het schilf zullen verwelken.

7. Het papiergewas bij de stroomen, aan de oevers der stroomen, en al het gezaaide aan de stroomen, zal verdroogen, het zal weggestooten worden, en niet meer zijn.

8. En de visschers zullen treuren, en allen, die den angel in de stroomen werpen, zullen rouw maken; en die het werpnet uitbreiden op de wateren, zullen kwelen.

9. En de werkers in het fijne vlas zullen beschaamd worden, ook de wevers van de witte stof.

10. En zij zullen met hunne fondamenten verbrijzeld worden, allen, die voor loon lustige staande wateren maken.

De zee hier genoemd is naar aller oordeel de Nijl. Zooals bekend is hangt de welvaart in Egypte van den Nijl af. Door de jaarlijksche overstroming dezer rivier wordt het bouwland van Egypte met een laag slib bedekt, zoodat we kunnen zeggen, dat de Nijl het noodige vocht en de mest aan het bouwland geeft. Al bleef de overstroming van den Nijl maar eenmaal achterwege dan kwam er schaarschte en hongersnood. Nu voorspellen deze verzen de opdrooging van Egypte's rivieren. Dientengevolge zouden de landslieden en de visscherlieden treuren. Maar nog een ander gevolg zou dit hebben. Het weinige Nijlwater, het eenige dat men in Egypte heeft, zou in poelen en moerassen stil staan en stank en krankheid veroorzaken en als drinkwater ten eenenmale onbruikbaar zijn. Ook het papierriet, dat aan de oevers van den Nijl groeide, en een tak van nijverheid en bestaan opleverde, zou in kwijnenden toestand verkeerden. Als gevolg van deze verdrooging van den Nijl zou alle nering en handtering getroffen worden: handel en landbouw, veeteelt en visscherij, weverij en brouwerij. Op levendige wijze stelt onze beeldrijke profeet de vertegenwoordigers dezer bedrijven voor als treurende en klagende. Zelfs de fondamenten, de voornaamste kasten en standen, zouden verbrijzeld worden, terwijl ook al de loonslaven bitterlijk bedroefd zouden zijn. Dit is naar het ons voorkomt de beteekenis van het tiende vers: Al de grooten, rijken en machtigen zouden zoowel lijden en in rouw gedompeld worden als de armere slaven. Het is moeilijk om de vervulling dezer verzen aan te wijzen. Doch men kan het veilig tot een regel stellen bij de beoefening der Profetie, dat al is het ook dat wij de woordelijke verwerking eener voorzegging niet steeds kunnen aangeven, ze daarom toch wel letterlijk vervuld kan zijn of nog worden. Een van tweeën zal steeds waar zijn, want er zal van 's Heeren Woord nimmer een jota of tittel ter aarde nedervallen. „Zijn Woord wordt altoos trouw volbracht, 't zij in 't verleden, heden of in de toekomst.”

„Waar is de Wijze?”

VERZEN 11 TOT 15

11. Gewisselijk de vorsten van Zoan zijn dwazen, de raad der wijzen, der raadgevers van Farao, is onvernuftig geworden; hoe kunt gijlieden dan zeggen tot Farao: Ik ben een zoon der wijzen, een zoon der oude koningen?

12. Waar zijn nu uwe wijzen? dat zij u nu te kennen geven of vernemen, wat de HEERE der heirscharen beraadslaagd heeft tegen Egypte.

13. De vorsten van Zoan zijn zot geworden, de vorsten van Nof zijn bedrogen, zij zullen ook Egypte doen dwalen, tot den uitersten hoek zijner stammen.

14. De HEERE heeft eenen zeer verkeerden geest ingeschonken in het midden van hen, en zij hebben Egypte doen dwalen in al zijn doen, gelijk een dronkaard zich om en om wentelt in zijn uitpuwsel.

15. En er zal geen werk wezen voor de Egyptenaren, hetwelk het hoofd of de staart, de tak of de bieze doen mag.

Het schijnt wel, alsof de Apostel in zijne vraag hierboven geplaatst gedacht heeft aan deze ingrijpende plaats over de wereldwijzen. Men zij hierbij indachtig, dat de wijsheid der Egyptenaren in die dagen spreekwoordelijk was. Nu heeft de wereld eigenlijk slechts twee zaken, namelijk, macht en wijsheid. Van Egypte zouden beide vergaan, gelijk ze ook eens voor altoos uit de gansche wereld zullen worden weggedaan. Er is eene wijsheid van boven en eene van beneden, die aardsch en duivelsch is en Egypte had alleen deze laatste. Deze is dwaasheid voor God en kan ook te eeniger tijd zoo maar omslaan in verdwazing voor de menschen. Zoo teekenen deze verzen ze ons. Er was in Egypte evenals in Babylon een eigen stand van wijzen, doch deze klasse gaf dwazen en dommen raad. Bij de wereldwijzen is gewoonlijk ook veel opgeblazenheid en trots. Deze zien wij duidelijk in het laatste deel van vers 11. Volgens vers 13 waren het juist deze wijzen, die met al hunne wijsheid, en wij kunnen wel zeggen door al hunne wijsheid, Egypte hadden doen dwalen en doen verdwazen en vervuilen, gelijk een dronkaard zich omwentelt in zijn uitpuwsel. Dit laatste beeld zegt veel van den tuimelgeest van Egypte. Egypte's toestand was hopeloos. Op al wat zij deden rustte de vloek des Heeren; het zij dan dat het hoofd van den staat, de valsche profeet of wel de geringe man iets mocht ondernemen, niets zou gelukken. Zooals men zich herinnert, heeft de Heere Zelf in 9:13 eene verklaring van deze laatste uitdrukkingen gegeven. Aan Godes zegen is het al gelegen. Ontneemt Hij dien een volk, dan kan niets meer gedijen. Wanneer Hij den beker der zwijmeling een volk aan de lippen zet, dan is de ure van zulk een volk geslagen. Wanneer wij denken aan al de vredesconferenties onzer dagen, zonder dat men ook maar iets goeds tot stand brengt, dan kunnen we ons niet aan de bange gedachte ontworstelen, dat God de wijsheid der beschaafde wijzen heeft doen vergaan en Europa den zwijmeldrank heeft doen drinken. De wijzen waggelen reeds. Straks zal de aarde waggelen gelijk een dronken man.

Schrik van Randon

VERZEN 16 EN 17

16. Te dien dage zullen de Egyptenaars zijn als de vrouwen; en zij zullen beven en vreezen vanwege de beweging van de hand des HEEREN der heirscharen, welke Hij tegen hen bewegen zal.

17. En het land van Juda zal den Egyptnaren tot een' schrik zijn; zoo wie het vermelden zal, die zal in zichzelf bevreesd wezen vanwege den raad des IIEEREN der heirscharen, dien Hij tegen hen beraadslaagd heeft.

Wc zagen boven, dat de Egyptenaren geene macht, geen voorspoed, geene wijsheid meer hadden; hier zien we, dat ze ook geen moed meer zullen hebben in dien grooten en vreeselijken dag des Heeren, want daaraan hebben we in deze verzen weder te denken. Zij zullen in dien dag beven en sidderen voor de over hen in toorn uitgestrekte hand des Heeren. Geen wonder, wijl het de krachtige hand van Jehova Zebaoth is, die tegen hen is uitgestrekt. Zie ook 5:25; 9:11,16,20; 10:4; 11:15; 30:32. Over vers 17 is weer eenige onzekerheid. Michaelis, Van Hamelsveld en Van der Palm vertalen het woord schrik door toevlucht en zien er dan reeds de bekeering van Egypte er in voorzegt. Toch is de oude en meest gewone vertaling taalkundig en zakelijk beter, want Christus zal in dien dag zetelen in Zion en de herstelde Joden tot een schrik voor de volken maken. Zie Zach. 10 en 11. Zelfs op de laatste bladzijde des Ouden Testaments lezen we nog: „Gij zult de goddeloozen vertreden; want zij zullen asch worden onder de zolen uwer voeten.” Dit is de raad des Heeren, waarvoor Egypte dan zal beven.

De Bekeering van Egypte

VERZEN 18 TOT 22

18. Te dien dage zullen er vijf steden in Egypteland zijn, sprekende de spraak van Kanaän, en zwerende den HEERE der heirscharen; eene zal genoemd zijn eene stad der versterking.

19. Te dien dage zal de HEERE een altaar hebben in het midden van Egypteland, en een opgericht teeken aan hare landpale voor den HEERE.

20. En het zal zijn tot een teeken, en tot eene getuigenis den HEERE der heirscharen in Egypteland; want zij zullen tot den HEERE roepen vanwege de verdrukkingen, en Hij zal hun eenen Heiland en Meester zenden, die zal hen verlossen.

21. En de HEERE zal den Egyptnaren bekend worden, en de Egyptenaars zullen den HEERE kennen te dien dage; en zij zullen Hem dienen met slachtoffer, en spijsoffer, en zij zullen den HEERE een gelofte beloven en betalen.

22. En de HEERE zal de Egyptenaars dapper slaan, en genezen; en zij zullen zich tot den HEERE bekeeren, en Hij zal zich van hen verbidden laten, en Hij zal hen genezen.

Wanneer Uwe gerichten op de aarde zijn, zoo leeren de inwoners der wereld gerechtigheid, zoo lezen we in 26:9. Dit woord ziet niet op de algemeene gerichten, die alle eeuwen door plaatsgrijpen, doch op de gerichten van den eindtijd, de gerichten der groote verdrukking. Ook daartegen zal men zich eerst wel verzetten en

verharden, doch als de Heere ten slotte Zelf als een verschrikkelijk Held Zijne kracht en majesteit zal openbaren, dan zullen de van het volkengericht nog overgeblevene volken den Heere zoeken, zooals ook Hand. 15:17 ons duidelijk leert. Want de overblijvende menschen zijn de overgelatenen van het gericht, dat de meeste inwoners der wereld zal hebben weggerukt. En het zoeken daar vermeld zal geschieden na den terugkeer des Heeren en nadat het huis Davids weder opgericht is uit zijn diepen val.

In het licht van die waarheid der volkenbekeering na de wederkomst van Christus tot herstel van Israël dient men deze verzen te verklaren en dan leveren ze volstrekt geene bijzondere moeilijkheid. De verklaarders hebben er alle eeuwen door mede zitten worstelen, doordien men dit uit het oog verloor. Er is geen reden om, met inachtneming van de zinnebeeldige spraak, van de letterlijke beteekenis dezer woorden af te wijken. Vijf steden, hetzij groot of klein, zullen al aanstonds na de groote verdrukking en bij den aanvang van het regeerbeleid van Christus, tot Jehova bekeerd worden. Dit wordt dichterlijk beschreven in dezen zin dat zij de taal van het hersteld Israël spreken en bij den God van Israël zweren. De naam stad der versterking heeft veel moeite gebaard. In navolging van den Vulgaat maken Roomsche en andere uitleggers er *Ir-Cheres* d. i. zonnestad van en denken dan aan Heliopolis, wier beteekenis eveneens zonnestad is, zeker dewijl die stad de plaats der aanbedding van den zonnegod was. De Leidsche vertaling heeft met vele critici, in navolging van den Septuagint, vertaald door Gerechte Stad. Hoe dit zij, deze naam baart veel moeite, dewijl men naar het verband juist heel iets anders dan versterking zou verwachten. Het beste is misschien om deze vertaling te behouden en denken dan aan de versterking en verwoesting van den afgodendienst, die er vroeger welig tierde.

Ook het altaar en teeken van vers 19 baren eenige moeilijkheid. De meest aannemelijke verklaring is deze, dat Egypte een dankbaar en Jehova dienend volk zal zijn. De aartsvaders en Noach bouwden altaren om den Heere hun dankbaarheid te bewijzen. Zoo kunnen we het altaar ook hier nemen als teeken van dankbaarheid en gemeenschapsoefening met God. Wil men hier echter geen beeldrijke voorstelling zien, doch aan een letterlijk altaar in Egypte denken, dan is ook daartegen geen afdoend bewijs noch overwegend bezwaar, want evenals het herstelde volk Israël den Heere bloedige offers zal brengen, ten einde daardoor de gedachtenis te vieren van het albepalend bloedig offer van Christus, zoo kan dit ook zeer wel in Egypte gebeuren in dien merkwaardigen dag. Meer nog, vers 21 maakt dit zelfs tot zekerheid. Bij het opgericht teeken willen velen met Jozef Seiss denken aan de Sphinx of een of andere pyramide. Men had in Israel gedenksteenen en gedenkzuilen om daardoor zijn bestendige dankbaarheid als in steen te graveeren. Men denke slechts aan den steen van Jakob in Gen. 28:18 en aan de twaalf gedenksteenen, die Israël eene blijvende herinnering moesten zijn van de overtocht des Jordaans, Joz. 4. Zoo nu zal ook Egypte de groote daden des Heeren in dien dag niet willen vergeten en tot dien einde een opgericht teeken zijner bekeering stellen. Zij hebben toch in de groote verdrukking tot God geroepen en Die heeft hun een Heiland en Meester, Christus, gezonden.

Zeiden de vorige verzen, dat de Egyptenaren in dien dag den Heere zouden zoeken, vers 21 geeft daarvoor vervolgens den grond aan. Daar zegt de tekst letterlijk: „Jehova zal voor Egypte een bekende zijn,” wat onderstelt, dat Hij Zich aan haar in gunste geopenbaard heeft, niet meer als een verschrikkelijk Vijand, doch als een Vriend. Als gevolg van die openbaring zal Egypte Hem kennen als hun Heiland, Meester en Verlosser. Het bloed des Lams zal hun dan dierbaar zijn geworden, zoodat ze dit door bokken en stierenbloed gaan verzinnebeelden. Zoo goed als dit voorwaarts kon wijzen, kan dit ook rugwaarts wijzen naar het eene volmaakte offer. Wij kunnen volstrekt niet zien, hoe in deze beschouwing iets onteerends kan liggen voor het dierbaar bloed van Christus. En wanneer we den brief aan de Hebreëen recht verstaan, vinden wij daarin ook geen enkel woord, dat deze gedachte zou weerspreken. Veeleer het tegendeel. Het is onmogelijk, dat het bloed van bokken en stieren de zonde wegneme, doch het is niet onmogelijk dat het de afschuwelijkheid der zonde afbeeldde. Slachtoffer heeft Hij niet gewild als het eigenlijk rantsoen voor de zonde; wel gewild om de zonde en het zondoffer als de eenige losprijs af te beelden. Zeker, Hij heeft met eene offerande in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden. Bij dat eene offer kwam geen bokken- of stierenbloed te pas. Als substituut voor dat eene offer heeft God geen welgevallen aan duizenden van rammen, aan tienduizenden van oliebekken, noch aan onzen eerstgeborene, Mich. 6:7. Maar dit alles neemt niet weg, dat al het offerbloed, dat voor bijna twee duizend jaar stroomde, heenwees naar dat eene offer. En zal het zoo niet alleszins gepast zijn dat juist de eenigheid, de grootheid en de dierbaarheid van dit offer wordt afgespiegeld voor de volken, die nog nooit dit offer gekend hebben? Egypte zal dit althans stellig doen. Dit volk zal spreken, zweren, offeren en geloften betalen, alles op een heilige wijze tot heerlijkheid huns Heilands.

Het is waarlijk wel te verstaan, dat dit volk Jehova-Jezus groote dankbaarheid zal betalen, want Deze zal eerst dapper slaan en daarna genezen. Als ze in hunne benauwdheid tot Hem vluchten en smeeken met sterken drang, dan zal Hij Zich van hen laten verbidden en hen genezen, d. i. ten volle herstellen.

De Drie Grootmachten van het Vrederijk

VERZEN 23 TOT 25

23. Te dien dage zal er een gebaande weg wezen van Egypte in Assyrië, dat de Assyriërs in Egypte, en de Egyptenaars in Assyrië komen zullen; en de Egyptenaars zullen met de Assyriërs den HEERE dienen.

24. Te dien dage zal Israël de derde wezen met de Egyptenaren en met de Assyriërs, een zegen in het midden van het land.

25. Want de HEERE der heirscharen zal hen zegenen, zeggende: Gezegend zij Mijn volk, de Egyptenaars, en de Assyriërs, het werk Mijner handen, en Israël, Mijn erfdeel!

Er is in deze verzen een sleutelwoord: te dien dage, dat in deze laatste verzen omtrent Egypte's bekeering niet minder dan zes malen voorkomt. We hebben hier dus zes malen eene tijdsaanduiding evenals in Openb. 6. Alleen de tijdsduur is hier als daar niet aangegeven, wel het tijdstip wanneer dit alles zal aanvangen. Het is duidelijk, dat deze uitdrukking niet tot de laatste jaarweek van Daniël, d. i. den tijd der groote verdrukking, bepaald mag worden, doch gelijk zoo dikwijls, ook den tijd der Christus-regeering van duizend jaar mede omvat. Deze verzen wijzen kortelijks op de bekeering van Assyrië en van Israël en Egypte. En deze volken, die vroeger altijd met elkander in oorlog waren, zullen in vrede naast elkander leven en tezamen een zegen in het midden der aarde zijn. Het woord land dient hier door aarde of wereld vervangen te worden. Er zullen in het vreedrijk geen drie wereldrijken meer zijn, want Christus' Rijk is dan het Rijk, dat de gansche wereld en alle volken omvat, doch deze verzen leiden ons tot de gedachte, dat het zwaartepunt van 's werelds historie alsdan niet in Europa of Amerika zal liggen, doch in Azië en Afrika. En niet de Jafethieten, als nu, zullen de wereld regeeren, doch de Semieten (Israël en Assyrië waren Semieten) en Chamieten (de Egyptenaren). Sem is dan de meeste.